

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **P. S.**, zastoupený Mgr. Pavlínou Malíkovou, advokátkou se sídlem Kopeckého sady 152/15, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 9. 2017, čj. OAM-148/ZA-ZA11-VL16-2017, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 8. 2018, čj. 28 Az 12/2017-47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Pavlíně Malíkové, advokátce, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **6 800 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení předmětu řízení

[1] Žalobce požádal dne 19. 2. 2017 o udělení mezinárodní ochrany, a to z důvodu obavy z návratu na Ukrajinu kvůli možnosti trestního stíhání anebo odvedení do armády do zóny ATO (tj. antiteroristické operace), s čímž byl donucen podepsat souhlas. Žalobce

vedl, že mu v případě návratu do země hrozí smrt. Žalovaný mu v záhlaví označeným rozhodnutím mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále „zákon o azylu“) neudělil, neboť nezjistil existenci žádného ze zákonných důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany.

[2] Rozhodnutí žalovaného žalobce napadl u Krajského soudu v Hradci Králové (dále „krajský soud“). Poukázal především na to, že byl rozhodnutím žalovaného zkrácen na svých právech, jelikož jsou v jeho případě dány důvody zejména pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. a) a b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále „zákon o azylu“), neboť žádost o mezinárodní ochranu podal mimo jiné z obavy z prožitého pronásledování souvisejícího s uplatňováním svých politických práv v zemi původu, a především s připisováním politických názorů ze strany Služby Bezpečnosti Ukrajiny (dále „SBU“).

[3] Krajský soud žalobu výše specifikovaným rozsudkem zamítl, neboť neshledal v procesním postupu žalovaného anebo v závěrech jím vyslovených v napadeném rozhodnutí zásadní pochybení. Krajský soud v rozporu se závěry žalovaného přisvědčil žalobci v tom, že obecně vzato může být azylově relevantním důvodem pouhá skutečnost, že jsou žadateli v zemi původu určité politické postoje a názory připisovány, aniž by je ten musel nutně zastávat a aktivně projevovat; v případě žalobce lze za takovou okolnost považovat i účast na „Antimajdanu“, provládní demonstraci v prosinci 2013 a lednu 2014, které se účastnil nikoliv ze svého politického přesvědčení, ale kvůli slíbenému výdělku. Ačkoliv byl v srpnu 2016 policií na 24 hodin zadržen a vyslýchán, což dle žalobce tvrzení souviselo právě s vyjádřením podpory předchozí vládě Viktora Janukovyče, nezakládal tento ojedinělý případ dle krajského soudu relevantní domněnku perzekuce ze strany státu v případě návratu do země. To dokládá i skutečnost, že si po propuštění žalobce vyřídil pracovní vízum a z Ukrajiny odcestoval do České republiky za pracovní nabídkou. Žádost o mezinárodní ochranu v České republice navíc podal až zhruba po půl roce pobytu, přičemž cca 4 měsíce z této doby byl jeho pobyt neoprávněný (vízum mu nebylo prodlouženo). Dílčí pochybení žalovaného se tak v důsledku neprojevalo v konečném a správném závěru ve věci, tj. že žalobce nenaplnuje důvody pro udělení mezinárodní ochrany.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti shora označenému rozsudku krajského soudu žalobce (dále „stěžovatel“) podal kasační stížnost. V jejím doplnění se předně neztotožňuje se závěrem krajského soudu, že ačkoliv v zemi uplatňoval politická práva a určitá činnost mu byla ze strany státních orgánů připisována, nedosáhlo jeho zadržení na 24 hodin a výslech takové intenzity, aby v něm mohlo vyvolat důvodnou obavu z pronásledování. Stěžovatel se cítí být ohrožen, a to i přímo na životě, v případě nasazení do armády v zóně ATO, přičemž tato možnost souvisí s jeho účastí na demonstracích v průběhu „Antimajdanu“. Ze stejného důvodu mu rovněž hrozí trestní stíhání. Prostředky, kterými se stěžovatel může podle krajského soudu v zemi původu výše uvedenému ohrožení bránit, jsou naprosto neúčinné. Samotná skutečnost, že stěžovatel do České republiky přicestoval 14. 8. 2016, tedy pouhé 3 dny poté, co byl 11. 8. 2016 zadržen (*původně uvedeno 14. 8. 2018 a 11. 8. 2018, opraveno přípisem ze dne 25. 1. 2019, pozn. NSS*), vypovídá o tom, jak intenzivně se cítil být ohrožen a jakou měl důvodnou obavu z pronásledování a možného trestního stíhání pro své politické názory, které mu jsou ze strany státu přičítány. K tomuto však krajský soud nepřihlédl a ve svém rozhodnutí to nijak nezohlednil. Stěžovatel je přesvědčen, že v průběhu správního řízení uváděl důvody, které jsou relevantní pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu

pokračování

anebo doplňkové ochrany podle § 14a téhož předpisu. Stěžovatel má za to, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[5] Dále je stěžovatel přesvědčen, že krajský soud dostatečně přezkoumal důvody neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, což založilo vadu řízení mající za následek nezákonnost rozhodnutí.

[6] Rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné i proto, že se v něm soud nijak nezabýval důvody neudělení tzv. doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Soud tak dostatečně nezvážil okolnosti a následky spojené s návratem stěžovatele do země původu, ve které může být nasazen do bojů. Nedobrovolně byl nucen podepsat nástup k jednotkám ATO.

[7] Podle stěžovatele je kasační stížnost přijatelná, neboť zejména z hlediska intenzity pronásledování a souběhu jednání považovaných za pronásledování přesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že se při posuzování stěžovatelovy žádosti o mezinárodní ochranu nedopustil žádné nezákonnosti a shromáždil podklady pro zodpovědné rozhodnutí ve věci. Tvrzeními stěžovatele se podrobně zabýval, avšak neshledal je azylově relevantními. K námitce stěžovatele, že se cítí být ohrožen z pronásledování z důvodů své účasti na „Antimajdanu“ žalovaný podotkl, že stěžovatel sám v průběhu správního řízení uvedl, že během své účasti na demonstraci použil i násilí, přestože podle svého tvrzení jen v obraně. Pokud ale stěžovatel jako dospělý a svéprávný jedinec porušil zákony své země, nemůže být tato skutečnost přijata jako důvod k udělení mezinárodní ochrany. „Antimajdanu“ se navíc stěžovatel neúčastnil z důvodu vyjadřování svých politických názorů, ale pro finanční obohacení, což nelze za uplatňování politických práv a svobod vůbec požadovat. Stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, které by zakládaly možnost udělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu, anebo doplňkové ochrany podle § 14a anebo § 14b téhož předpisu. Žalovaný v rozsudku krajského soudu neshledává žádná pochybení, a proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána řádně a včas podle § 106 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Kasační stížnost je přípustná, neboť se jí stěžovatel domáhá zrušení pravomocného rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví a není dán žádný z důvodů nepřípustnosti dle § 104 s. ř. s.

[10] Následně Nejvyšší správní soud přistoupil ke zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tj. zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se

týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] Nejvyšší správní soud v projednávané věci shledal přijatelnost kasační stížnosti, neboť dospěl k závěru, že věc přesahuje vlastní zájmy stěžovatele; dotýká se totiž právní otázky, která doposud nebyla judikaturou Nejvyššího správního soudu řešena. Ta spočívá v tom, že podle stěžovatelova tvrzení byl ze strany SBU donucen k podpisu „dobrovolné“ spolupráce s jednotkami ATO. Dosavadní judikatura zdejšího soudu se však v otázkách povinného nástupu do ukrajinské armády opakovaně zabývala tím, že v zóně ATO jsou pouze profesionální vojáci a dobrovolníci, a proto povolancům do armády účast v těchto jednotkách nehrozí.

[12] Zdejší soud se dále zabýval přezkumem napadeného rozsudku v rozsahu uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 4 s. ř. s.) a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Zdejší soud se nejprve zabýval otázkou namítané nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku krajského soudu co do rozsahu nedostatku odůvodnění neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Krajský soud se s touto otázkou vypořádal obecně tak, že se ztotožnil se závěry žalovaného uvedenými v napadeném rozhodnutí, které byly opřeny o zjištěné skutkové okolnosti, a odkázal na ně. Je přitom nutno zdůraznit, že stěžovatel sám tuto žalobní námitku založil pouze na tom, že mu dle jeho názoru doplňková ochrana přísluší; další konkrétní okolnosti, na jejichž základě by krajský soud mohl závěr žalovaného přezkoumat, neuvedl. Je také vhodné připomenout, že jádrem jeho žalobní argumentace bylo (ne)udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu.

[15] Nejvyšší správní soud již dříve judikoval, že nepřezkoumatelnost rozsudku není závislá na subjektivní představě stěžovatele o tom, jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn. Jedná se totiž o objektivní překážku, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkum napadeného rozhodnutí (viz rozsudek ze dne 5. 11. 2014, čj. 3 As 60/2014-85). Taková objektivní překážka přitom není založena pouze tím, pokud krajský soud odkázal na závěry žalovaného, tedy pokud si svou souhlasnou poznámkou osvojil závěry žalovaného, aniž by jinými slovy argumentaci žalovaného opakoval (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005-130). Rozsudek krajského soudu z výše uvedených důvodů není tedy zatížen nepřezkoumatelností, neboť je kasačnímu soudu zřejmé, jak danou otázku krajský soud posoudil a proč. Nadto je nutno poznamenat, že stěžovatel v žalobě podané krajskému soudu neuvedl, proč dle jeho názoru

pokračování

žalovaný pochybil právě v neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Pouze se na toto zákonné ustanovení odkázal a uvedl, že mu v případě návratu do země hrozí vážná újma. V textu žaloby se dále omezil na popis skutkového stavu a především důvody, pro něž mu měl být udělen azyl z důvodu politického pronásledování. Nenamítl-li tak stěžovatel u krajského soudu jiné skutečnosti anebo konkrétní pochybení při uvážení žalovaného o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, nemůže po krajském soudu požadovat, aby se vypořádával s jednotlivými okolnostmi vznesenými v průběhu správního řízení, pokud krajský soud neshledal v jejich posouzení ze strany žalovaného zásadní pochybení a ztotožnil se s jeho závěry. Tuto námitku tedy zdejší soud neshledal jako důvodnou.

[16] Ačkoliv stěžovatel v blanketní kasační stížnosti označil důvody jejího podání i dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vady řízení před správním orgánem, pro něž měl krajský soud rozhodnutí zrušit, v odůvodnění kasační stížnosti stěžovatel upřesnil, že k vadám došlo v řízení před krajským soudem, který dle jeho názoru nedostatečně přezkoumal neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud k tomu podotýká, že vzhledem k obsahu kasační stížnosti se tak touto námitkou zabýval nikoliv na základě § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., ale opětovně na základě písm. d) téhož ustanovení. Jedná se přitom o námitku vad řízení, k nimž musí Nejvyšší správní soud přihlídnout z úřední povinnosti. Námitkou uplatněnou na základě § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. se zdejší soud zabýval jen v obecné rovině, neboť k ní stěžovatel neuvedl v kasační stížnosti konkrétní odůvodnění.

[17] Stěžovatelem namítaná skutečnost, že se krajský soud nedostatečně zabýval přezkumem neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu představuje ve svém důsledku též kasační důvod, jako výše uvedená námitka nepřezkoumatelnosti. Vady řízení před krajským soudem jakožto důvod pro podání kasační stížnosti spočívají v natolik závažných procesních pochybeních, která mohla ovlivnit zákonnost vydaného rozhodnutí. Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v bodě 15 tohoto rozsudku, pouhá skutečnost, že stěžovatel nesouhlasí s tím, jak podrobně se krajský soud vypořádal jednotlivými žalobními námitkami, takovou nezákonnost rozhodnutí sama o sobě nezakládá. Není tedy pochybením krajského soudu zakládajícím vady řízení (anebo výše uvedenou nepřezkoumatelnost rozhodnutí), pokud se krajský soud podrobně nezabýval jednotlivými okolnostmi neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, ale ztotožnil se v tomto bodě se závěry žalovaného, které při absenci konkrétní výtky ze strany stěžovatel aproboval jakožto správné a založené na dostatečně zjištěném skutkovém stavu. Námitka vad řízení před krajským soudem uplatněná ze stejných důvodů jako námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku je tak nedůvodná.

[18] Jen v obecné rovině (s ohledem na podobu kasační námitky) Nejvyšší správní soud posoudil, zdali v řízení před správním orgánem nedošlo k takovým vadám, pro něž měl krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušit, a neučinil tak. Nezjistil přitom, že by takové vady správního řízení v projednávané věci nastaly. Žalovaný postupoval procesně správně, založil své rozhodnutí na zjištěních, která mají oporu ve správním spisu a nejsou s ním v rozporu, při zjišťování skutkových okolností nebyl porušen zákon o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost vydaného rozhodnutí, ani není jeho rozhodnutí napadené žalobou zatíženo vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů anebo pro nesrozumitelnost. Tuto kasační námitku tedy zdejší soud taktéž posoudil jako nedůvodnou.

[19] Dále se zdejší soud věnoval námitce napadající nezákonnost rozsudku krajského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky. Stěžovatel se obává o svůj život, pokud by byl na základě vynuceného udělení souhlasu (podpisu) vojensky nasazen v bojové zóně ATO. Z tohoto důvodu dle jeho názoru jak žalovaný, tak krajský soud neposoudili v jeho případě důvody pro udělení mezinárodní ochrany správně, neboť mu v případě návratu do země původu hrozí takové riziko, pro které by mu mezinárodní ochrana měla být udělena.

[20] K obavám stěžovatele o svůj život v případě nuceného nástupu do armády existuje konstantní judikatura zdejšího soudu, například usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2016, čj. 2 Azs 135/2016-34: *„Je třeba upozornit na informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP, ve které se uvádí, že „[p]odmínky výkonu základní vojenské služby jsou na Ukrajině standardní. Vojáci základní vojenské služby nejsou povoláváni do zóny ATO (tj. antiteroristické operace), mohou se ale rozhodnout dobrovolně. (...) Vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není kvalifikováno jako trestný čin. (...) Institut alternativní služby byl v minulém roce znovu zaveden. Vojáci základní vojenské služby mohou odmítnout sloužit například z náboženských důvodů a nastoupit na alternativní službu, klasicky je služba vykonávána v nemocnicích. Na základě rozhodnutí prezidenta Ukrajiny nesmí voják základní služby sloužit v zóně ATO, pokud se k tomu dobrovolně nerozhodne. Pro vyslání do zóny ATO musí voják projít tříměsíčním výcvikem a následně je začleněn do týlu. (...) Jak již bylo uvedeno, ve většině případů službu povolávání nenastoupí, protože se vyhýbají převzetí, což ale není kvalifikováno jako trestný čin a vojenská prokuratura se tím tudíž nezabývá.“* Z citované informace Ministerstva zahraničních věcí tak jasně vyplývá, že případná účast stěžovatele na vojenské operaci probíhající na východě Ukrajiny (tj. antiteroristické operaci) je odvislá od jeho vlastního rozhodnutí, jde v podstatě o dobrovolné rozhodnutí stěžovatele. Nutno zopakovat, že samotná vojenská služba na Ukrajině je hodnocena jako standardní, přičemž navíc existuje i možnost tzv. alternativní služby.“

[21] Otázkou, která však nebyla doposud judikaturou Nejvyššího správního soudu řešena (a která tak v tomto řízení založila přijatelnost kasační stížnosti), je, zdali vynucené udělení souhlasu s nasazením v zóně ATO zakládá důvodnost udělení mezinárodní ochrany tím, že učiní riziko vážné újmy žadatele významně reálnějším, resp. že tomu tak může být v kumulaci s dalšími důvody.

[22] Podle výše citovaného usnesení Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Azs 135/2016, respektive v něm popsanych závěrů Ministerstva zahraničních věcí, nejsou vojáci základní vojenské služby povoláváni do zóny ATO, ale mohou se rozhodnout dobrovolně. Tento závěr potvrzuje i zpráva odboru azylové a migrační politiky ministerstva vnitra o politické a bezpečnostní situaci na Ukrajině ze dne 24. 11. 2016. Podle této zprávy došlo v letech 2014 a 2016 na Ukrajině k demobilizaci vojáků povolaných v letech 2014 a 2015. Zpráva dále uvádí, že „[v] září 2016 při příležitosti podpisu výnosu o demobilizaci vojáků z poslední vlny částečné mobilizace prezident Porošenko uvedl, že jde o krok k armádě složené z profesionálních vojáků a že v konfliktních zónách zůstanou pouze vojáci s profesionálním kontraktem (na základě smlouvy s armádou). V prohlášení vydaném 2. listopadu 2016 pak sdělil, že v současné době na východoukrajinské frontě (linii dotyku) již nejsou žádní mobilizovaní vojáci, ale pouze dobrovolníci a profesionální příslušníci armády.“

[23] Při své výpovědi v řízení před žalovaným stěžovatel uvedl, že neobdržel předvolání do armády a neabsolvoval vojenskou službu; jak shrnuje krajský soud v napadeném rozsudku, pouze ho „SBU donutila podepsat kontrakt s ATO“. Stěžovatel zároveň ve správním řízení neuvedl, jaké následky mu při nenastoupení do vojenské služby v případě

pokračování

návratu do země hrozí, a to ani přes výslovný dotaz žalovaného. Nejvyšší správní soud opakovaně vyslovil, že primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel; z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích řízení vychází. Žadatele stíhá břemeno tvrzení, důkazní břemeno je následně rozloženo mezi něj a správní orgán. Správní orgán je povinen k tvrzením uvedeným v řízení o mezinárodní ochraně zajistit maximální možné množství důkazů a obstarat dostatečně přesné, aktuální a důvěryhodné informace o zemi původu žadatele (srov. např. usnesení NSS ze dne 20. 6. 2013, čj. 9 Azs 1/2013-38, či ze dne 11. 12. 2015, čj. 5 Azs 134/2014-48). Stěžovatel mezi důvody podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvedl, že se obává následků nesplnění povinností vyplývajících z podepsané smlouvy; uvedl jen, že se obává o svůj život. Z konstantní judikatury vyplývá, že správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí z žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně (srov. např. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2003, čj. 5 Azs 22/2003-41).

[24] Nelze odhlédnout od faktu, že skutečnost, že stěžovatel uvedený „kontrakt“ s armádou podepsal, ještě neznamená, že do ní skutečně v případě návratu na Ukrajinu musí nastoupit a účastnit se jejího působení v zóně ATO. Proti vynucenému podpisu smlouvy se stěžovatel nepochybně může domáhat ochrany státu, jehož je občanem, například namítat, že jeho nástup do armády by nebyl dobrovolný, neboť dobrovolnost nemůže být založena na vynuceném formálním udělení souhlasu, a dále napadat postup SBU, která jej k takovému udělení souhlasu donutila vydíráním. Vzhledem k tomu, že se proti uvedenému stěžovatel nebránil již před odchodem ze země a před podáním žádosti o mezinárodní ochranu v České republice nemůže být na základě konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu z výše popsanych důvodů mezinárodní ochrana udělena, neboť nevyužil skutečné možnosti ochrany, které mu stát jeho původu mohl poskytnout. Neučinil-li stěžovatel žádné kroky k využití všech prostředků, které právní řád v zemi jeho původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že by mu taková ochrana nebyla poskytnuta, případně že by mu sice poskytnuta byla, ale neúčinně (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 6 Azs 8/2003-44, anebo usnesení ze dne 12. 7. 2017, čj. 9 Azs 99/2017-28).

[25] Režim na Ukrajině v době, v níž ke stěžovatelovu zadržení došlo, přitom nelze považovat za natolik vybočující z mezí demokratického státu, aby na podmínce snahy zjednat nápravu v zemi původu nebylo nutno trvat (k tomu srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 20. 10. 2005, čj. 2 Azs 423/2004-81). Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 6. 9. 2018, čj. 7 Azs 276/2018-30, „*státní orgány Ukrajiny jsou schopny chránit práva svých občanů, a to i v případě přívrženců bývalého prezidenta Viktora Janukovyče.*“ V případě stěžovatele, kterému má současný ukrajinský režim připisovat dříve vyjádřenou podporu režimu Viktora Janukovyče opakovanou účastí na „Antimajdanu“, tak není důvod domnívat se, že by mu ze strany státu nebyla poskytnuta zákonná ochrana před neoprávněným jednáním ze strany SBU. Závěr krajského soudu, který se ztotožnil s žalovaným v tom, že se měl stěžovatel proti vydírání ze strany SBU bránit za využití právních prostředků (například využít možnosti uvedené žalovaným v napadeném rozhodnutí, tedy podat stížnost proti postupu policejních složek u prokuratury nebo u útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku), tak ob stojí, neboť stěžovatel měl reálné možnosti, jak se proti postupu policie bránit, avšak nevyužil jich. Na tom nic nemění ani to, že se krajský soud podrobně nezabýval tím, že stěžovatel do České

republiky přicestoval 3 dny (tedy téměř bezprostředně) po svém zadržení na Ukrajině a vynuceném souhlasu s účastí v jednotkách ATO, neboť tato skutečnost s ohledem na ostatní okolnosti nemůže azylově relevantní důvodnost obavy z pronásledování založit. Tuto námitku navíc stěžovatel v řízení před krajským soudem neuplatnil, vznesl ji až nyní v kasační stížnosti; krajský soud tak nebyl povinen se s ní výslovně vypořádat. Nelze navíc přehlédnout, že o mezinárodní ochranu stěžovatel žádal až po zhruba půl roce svého pobytu v České republice (přičemž cca 4 měsíce zde pobýval nelegálně).

[26] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že stěžovatel se obává vážné újmy nikoliv z důvodu, že proti němu představitelé státu již dříve postupovali nestandardním způsobem (vynucení souhlasu s nástupem do zóny ATO vydíráním), ale kvůli tomu, že by měl nastoupit do armády, respektive do zóny ATO, což v něm vytváří obavu o jeho život a zdraví. Je nejen konstantní judikaturou zdejšího soudu (srov. např. usnesení ze dne 25. 1. 2017, čj. 6 Azs 263/2016-30, ze dne 17. 6. 2015, čj. 6 Azs 86/2015-31, ze dne 22. 7. 2015, čj. 2 Azs 160/2015-43, ze dne 10. 9. 2015, čj. 2 Azs 175/2015-34, nebo ze dne 31. 8. 2016, čj. 2 Azs 141/2016-32), ale i obecnějším pravidlem, že pouhá obava z nastoupení vojenské služby nezakládá důvod pro udělení azylu; ačkoliv se v případě stěžovatele nejedná o běžnou „brannou povinnost“, na níž uvedená judikatura směřuje, stěžovatelovy obavy pramení z týchž předpokladů, jako v případě běžné vojenské povinnosti – tedy možnosti ohrožení života anebo zdraví při výkonu služby ve válečném konfliktu. Branná povinnost je přitom sama o sobě zcela legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany. Jak možnost vzniku újmy, tak i potenciálně hrozící trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby automaticky nezakládá azylově relevantní důvody (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 3. 2017, čj. 7 Azs 34/2017-26). V tomto lze tedy souhlasit s krajským soudem, který v napadeném rozsudku připomněl, že mezinárodní ochrana ve smyslu zákona o azylu je výjimečným právním institutem, jehož smyslem není poskytnout žadateli ochranu před jakýmkoliv negativními jevy v zemi jeho původu. Na základě výše uvedených důvodů tak zdejší soud dospěl k závěru, že kasační námitka proti napadenému rozsudku krajského soudu pro nesprávné posouzení právní věci, tedy pro nesprávné posouzení neudělení mezinárodní ochrany stěžovateli, ačkoliv byl donucen ze strany státního orgánu podepsat souhlas s vojenským nasazením do zóny ATO, kde může být jeho život ohrožen, není důvodná. Uvedená skutečnost totiž nezakládá důvodnost udělení mezinárodní ochrany, neboť stěžovatel se měl domáhat ochrany proti postupu SBU přímo na Ukrajině, popřípadě se proti němu může domáhat v případě návratu do země. Vynucený podpis sám o sobě navíc nezakládá riziko významně větší újmy, než může obecně souviset s výkonem branné povinnosti, jež je legitimním prostředkem každého státu. Žalovaný tak posoudil otázku možného nástupu stěžovatele do armády komplexně a v intencích ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu. Z toho důvodu nelze samotnou skutečnost vynuceného podpisu kontraktu s armádou chápat jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany, neboť následky, které z takového kontraktu mohou plynout, tyto důvody rovněž nezakládají. Krajský soud tak nepochybil, když tyto závěry žalovaného aproboval, neboť ten posoudil předmětnou právní otázku správně.

[27] Za nedůvodnou považuje Nejvyšší správní soud i námitku, že stěžovateli hrozí v zemi původu trestní stíhání za účast na „Antimajdanu“, demonstracích na podporu vlády Viktora Janukovyče. Ani hrozba trestního stíhání nezakládá automaticky právo na mezinárodní ochranu (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 12. 4. 2012, čj. 7 Azs 9/2012-46, anebo ze dne 9. 5. 2018, čj. 7 Azs 143/2018-26); mezinárodní ochrana totiž není nástrojem, který by sloužil k vyhnutí se negativním důsledkům trestního stíhání

pokračování

v zemi původu (usnesení zdejšího soudu ze dne 15. 11. 2018, čj. 5 Azs 118/2017-144). Proto ani žalovaný, ani krajský soud nepochybili, pokud ani v tomto bodě neposoudili stěžovatelovu žádost o udělení mezinárodní ochrany za důvodnou.

[28] Důvodnost kasační stížnosti na základě tvrzeného nesprávného posouzení právní otázky tak nezakládají ani jednotlivé věcné stěžejní námitky (vynucený podpis s účastí v jednotkách ATO a účast na „Antimajdanu“, pro niž je stěžovateli v zemi původu připisováno určité politické přesvědčení), ale ani jejich kumulace. Obecně lze předpokládat, že by existence několika důvodů, které samy důvodnost udělení mezinárodní ochrany nezakládají, v jejich souhrnu mohla vést k závěru o oprávněnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany. K takovému závěru však v případě stěžovatele Nejvyšší správní soud nedospěl a ztotožnil se se závěry krajského soudu vyjádřenými v napadeném rozsudku.

IV. Závěr a náklady řízení

[29] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného došel k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[30] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[31] Odměna zástupkyně stěžovatele Mgr. Pavlíně Malíkové, advokátky, která byla stěžovateli k jeho žádosti ustanovena usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2018, čj. 8 Azs 241/2018-33, byla stanovena za dva úkony právní služby spočívající v převzetí věci a první poradě s klientem a podání doplnění kasační stížnosti ze dne 10. 12. 2018 podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Zástupkyni stěžovatele tak náleží odměna ve výši 6 200 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Vedle toho má zástupkyně stěžovatele též právo na náhradu hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč, tedy celkem 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupkyně stěžovatele sdělila, že není plátní daně z přidané hodnoty. Celkem tedy zástupkyni stěžovatele náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 6 800 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení stěžovatele nese stát.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 6. března 2019

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu